

Raadsvoorstel

Onderwerp: Inzet Fonds integrale afweging

Agendanr. :
Reg.nr. : 12.0996
B&W verg. : 02oktober 2012
Commissie : Alle
Cie_verg. : 29 oktober- 1
november 2012
Raadsverg. : 13 november 2012

1. Status

Op grond van uw budgettaire bevoegdheid, bieden wij, ter vaststelling, het voorstel tot inzet van het Fonds Integrale Afweging 2013 aan.

2. Samenvatting

De conceptbegroting 2013 is opgebouwd uit bestaand beleid. Alle vrije ruimte is samengevoegd in het Fonds Integrale Afweging (FIA). Vanwege het onzekere financiële klimaat gelden de bestedingsvoorstellen voor dit Fonds voor één jaar.

Als gevolg van het door uw raad geaccordeerde bezuinigingspakket is een bedrag van €14,4 miljoen structureel in onze begroting beschikbaar. In 2013 zetten we daarvan € 6,2 miljoen in voor het compenseren van de korting op de algemene uitkering. In het kader van uw oproep alternatieve dekking te vinden voor het structuurfonds, zetten we de verhoogde dividend uitkering Enexis in. Per saldo resteert als vrije ruimte in de begroting 2013 een bedrag van € 7,5 miljoen.

We stellen voor deze middelen in de eerste plaats in te zetten voor de reparatie van tekorten die ontstaan bij de Weener Groep, Leefbaarheid en Veiligheid, Schuldhulpverlening en een extra storting in de reserve frictiekosten in verband met de Rijks- en provinciale bezuinigingen op Bossche cultuurinstellingen.

De resterende middelen willen we inzetten voor incidenteel nieuw beleid. Naast het verlengen van het nieuw beleid van de begroting 2012, betreft het Onderwijshuisvesting, Opvangfunctie dak- en thuislozen (Inloopschip en Oranje Nassaulaan), doorontwikkeling topsportgebied Maaspoort, Boulevard, de Verbetering van supportersvoorzieningen stadion De Vliert, Visie oude tracé Zuid-Willemsvaart, de merkstrategie 's-Hertogenbosch en houden we middelen beschikbaar voor het opvangen van onvoorziene ontwikkelingen.

3. Voorstel

Bijgaand concept raadsbesluit vaststellen waarin wordt gevraagd om te besluiten tot:

1. Instemmen met de extra voeding van het structuurfonds vanaf 2013 met € 1,7 miljoen. Structurele dekking komt uit het extra dividend Enexis ad € 1 miljoen in 2013 en 2014 en in daaropvolgende jaren € 0,85 miljoen en de totale ruimte van de ombuigingen voor € 0,7 miljoen in 2013 en 2014 en in daaropvolgende jaren € 0,85 miljoen.
2. De beschikbare middelen in het fonds integrale afweging voor 2013 tot een bedrag van maximaal € 7.516.000 incidenteel als volgt in te zetten:
Voor reparatie van Rijksbezuinigingen:
  - a) € 1,5 miljoen voor dekking van het tekort op de exploitatie van de Weener Groep;
  - b) € 514.000 ter compensatie van de Rijksbezuinigingen op de uitkering voor Leefbaarheid en Veiligheid.
  - c) € 550.000 voor dekking van het tekort op schuldhulpverlening 2013.
  - d) € 500.000 voor extra dotatie aan de reserve frictiekosten in verband met Rijks- en provinciale bezuinigingen op Bossche cultuurinstellingen

Voor incidenteel nieuw beleid:

- e) € 695.000 voor het incidenteel doortrekken van het nieuw beleid 2012, conform bijlage 1.
- f) € 1,5 miljoen ter dekking van het tekort op de reserve Onderwijshuisvesting.
- g) € 1.059.000 voor de opvangfunctie dak- en thuislozen (Inloopschip en Oranje Nassaulaan)
- h) € 500.000 voor de doorontwikkeling topsportgebied Maaspoort
- i) € 100.000 éénmalige bijdrage voor de Verbetering van supportersvoorzieningen stadion De Vliert.
- j) € 100.000 éénmalig bij te dragen aan Festival Boulevard
- k) € 50.000 beschikbaar te stellen voor de Merkstrategie 's-Hertogenbosch
- l) € 250.000 voor het opstellen van een Visie oude tracé Zuid Willemsvaart
- m) € 198.000 beschikbaar houden binnen het Fonds Integrale Afweging voor het opvangen van onvoorziene ontwikkelingen.

Steller : Schep

Tel. : (073) 615 9809

E-mail : h.schep@s-hertogenbosch.nl

4. Procedure besluitvorming

De conceptbegroting 2013 is beperkt gebleven tot bestaand beleid. Alle vrije ruimte van de conceptbegroting is samengevoegd in het Fonds Integrale Afweging (FIA). Net als vorig jaar hebben we met het oog op een integrale besluitvorming alle besluiten die betrekking hebben op de inzet van dit fonds gebundeld in een concept-raadsbesluit.

Alleen als zich sinds eind vorig jaar nieuwe ontwikkelingen hebben voorgedaan, zijn bij dit raadsvoorstel bijlagen gevoegd waarin inhoudelijk en financieel dieper ingegaan wordt op specifieke beleidsterreinen. Als zich op een beleidsterrein geen nieuwe ontwikkelingen hebben voorgedaan, dan volstaan we met een korte update en een verwijzing naar de uitwerking die vorig jaar bij de inzet van het Fonds is gegeven.

De economische crisis en de val van het kabinet Rutte zorgen voor een zeer onzeker financieel klimaat. Welke bezuinigingsmaatregelen een nieuw kabinet zal nemen, is op dit moment nog niet te zeggen. Vandaar dat de bestedingsvoorstellen in principe voor 1 jaar (incidenteel) gelden en we volgend jaar opnieuw bezien of een integrale afweging voor de inzet van het Fonds noodzakelijk is.

5. Aanleiding

In het procesvoorstel begroting 2013 hebben we de gevolgen van de financiële onzekerheid geschetst. Conform het voorstel hebben we net als vorig jaar parallel aan de begrotingsvoorbereiding de financiële gevolgen van de reeds bekende rijksbezuinigingen in kaart gebracht. De uitkomsten hiervan treft u aan in het onderhavige voorstel.

Onze inzet was en is om ook eventuele nieuwe kortingen op specifieke uitkeringen één op één door te vertalen. Voor zover de consequenties daarvan voor uw raad ongewenst zijn, bezien we in hoeverre we de effecten moeten en kunnen repareren. We hebben met u afgesproken dat als een nieuwe korting op de algemene uitkering relatief beperkt is, we zullen voorstellen deze te dekken uit de middelen die al door de eerdere bezuinigingen van € 15 miljoen zijn vrijgespeeld. We moeten dan wel scherpere keuzes maken en er resteren minder middelen voor het repareren van reeds doorgevoerde en eventueel nog komende kortingen op specifieke uitkeringen cq. het doorzetten van nieuw beleid. Als de korting fors is starten we een nieuw bezuinigingstraject op.

Inmiddels zijn de gevolgen van het 'Lenteakkoord' bekend. Veruit de belangrijkste korting vindt plaats op het gemeentefonds. Doorrekening van de junicirculaire laat zien dat de extra korting € 2,4 miljoen bedraagt. Deze korting is stevig, maar binnen de ruimte die beschikbaar is, wel te overzien. Zeker in de jaren 2013 en 2014. Structureel trekt de korting op het gemeentefonds wel een wissel op de beschikbare vrije ruimte. Gezien de aanwezige remweg van 2 jaar en de grote onzekerheid waarmee meerjarige berekeningen gepaard gaan, stellen wij voor om op dit moment geen nieuw bezuinigingstraject op te starten. Zodra duidelijk is welke keuzes het nieuwe kabinet zal maken en wat de gevolgen daarvan zijn voor onze gemeente zullen we opnieuw bezien of dan wel een nieuw traject opgestart moet worden. Vooralsnog richten wij ons op het volledig doorvoeren van de door uw raad vastgestelde bezuinigingen en het beperken van ongewenste effecten van alle reeds bekende kortingen op specifieke uitkeringen. In dit raadsvoorstel werken we deze inzet uit.

6. Inhoud

6.1. Beschikbare middelen

Op 12 april 2011 heeft u ingestemd met een uitgebreid pakket aan bezuinigingsmaatregelen. Als gevolg van deze bezuinigingen is in onze begroting structureel een bedrag beschikbaar van € 14,4 miljoen. De beschikbare middelen zijn in de eerste plaats nodig voor het compenseren van de korting op het gemeentefonds. De additionele rijksbezuinigingen op dit fonds leiden tot een extra nadeel op onze algemene uitkering van € 2,4 miljoen.

Daarnaast heeft u ons in het kader van de financiering van het Structuurfonds opgeroepen om te komen met alternatieve dekking. Wij hebben deze gevonden in de verhoogde dividend uitkering van Enexis.

Per saldo resteert als vrije ruimte in de begroting 2013 een bedrag van € 7,5 miljoen. Structureel is € 3,4 miljoen beschikbaar. In dit bedrag is het niet toepassen van de inflatiecorrectie op de OZB woningen reeds verdisconteerd. Op basis van het coalitieakkoord wordt namelijk geen indexatie toegepast op de OZB voor woningen indien het percentage waardedaling van de woningen groter is dan het percentage voor de inflatie correctie. Berekend is een gemiddelde waardedaling voor de woningen van 7,5 %. Omdat de waardedaling van woningen hoger is dan het inflatiepercentage van 1.83%, is op het OZB-tarief voor woningen de inflatiecorrectie achterwege gelaten. Het niet toepassen van de inflatiecorrectie leidt tot een niet gerealiseerde opbrengst en derhalve lagere vrije ruimte van € 260.000

(Bedragen * € 1.000)	2013	2014	2015	2016
Stand vrije ruimte cf. begroting 2012	10.636	9.753	6.697	6.697
Reëel tekort algemene uitkering (cf junicirculaire 2012)	-2.420	-2.420	-2.420	-2.420
Extra dividend Enexis	1.000	1.000	850	850
Extra voeding structuurfonds	-1.700	-1.700	-1.700	-1.700
Vrije ruimte	7.516	6.633	3.427	3.427

In het raadsvoorstel 'Bezuinigingen' is met u afgesproken dat deze vrije ruimte ingezet wordt voor het opvangen van alle ongewenste effecten van de kortingen op specifieke uitkeringen. Een resterend overschot zetten we in voor incidenteel nieuw beleid.

6.2. Opgave

In ons voorstel maken we onderscheid tussen enerzijds voorstellen die betrekking hebben op reparatie van ongewenste effecten van kortingen op specifieke uitkeringen cq. rechtstreeks verband houden met de financiële crisis en anderzijds voorstellen nieuw beleid.

6.2.1. Reparatie

Het nieuwe pakket aan Rijksbezuinigingen heeft niet geleid tot nieuwe kortingen op specifieke uitkeringen die de gemeente ontvangt. Sterker de val van het kabinet heeft er toe geleid dat een aantal wetsvoorstellen, waaronder de Wet Werken naar Vermogen, controversieel zijn verklaard. Pas na de verkiezingen en de formatie zal duidelijk worden wat met deze voorstellen zal gebeuren. Het gevolg is dat geen nieuwe reparatievoorstellen voor inzet van het Fonds Integrale Afweging zijn ingediend voor het opvangen van kortingen op specifieke uitkeringen. Onderstaand geven we een actualisering van de aanvragen van vorig jaar.

Echter, aanvullend leggen we u een voorstel voor om éénmalig een transitiebudget beschikbaar te stellen om knelpunten bij culturele organisaties op te lossen waarbij nadrukkelijk het lange termijn perspectief voor ogen wordt gehouden. Indachtig de aangenomen motie opvangen Rijksbezuinigingen van 12 april 2011, waarbij spelregels zijn geformuleerd voor het gebruik van de begrotingsruimte voor taken waar voorheen rijksmiddelen beschikbaar waren, nemen wij deze Rijksbezuiniging mee in onze integrale afweging.

Participatiebudget

De Rijksbezuinigingen op het werkdeel, belangrijk onderdeel van het participatiebudget, tussen 2010 en 2012 waren fors. In de uitvoering hebben we maatregelen genomen voor kostenbeheersing in 2011. Dit heeft geleid tot het Aanvalsplan Werk, waarin we minder gebruik zijn gaan maken van reïntegratiebedrijven en meer zelf zijn gaan doen. Daarnaast is besloten om structurele kosten voor de gesubsidieerde arbeid sterk terug te dringen. Dit leidde, in combinatie met stijgende aantallen

bijstand, er toe dat de uitgaven werkdeel niet voldoende snel konden worden teruggebracht om binnen de Rijkstoelages te opereren. Daarom is voor 2012 extra budget uit het Fonds Integrale Afweging aangevraagd. Inmiddels is duidelijk dat in 2012 de bezuinigingsmaatregelen effect hebben. Voor 2013 wordt verwacht dat binnen de rijkstoelage gebleven kan worden.

Weener Groep

Door het niet doorgaan van de Wet Werken naar Vermogen zijn de geplande ingrijpende Rijksbezuinigingen op de WSW voor 2013 teruggedraaid. De oude regelgeving en bijbehorende financiering blijven voornamelijk van kracht. Rijksvergoeding vindt plaats op basis van gerealiseerde arbeidsjaren tegen een subsidiebedrag van ruim € 25.700. Uitgegaan is van een taakstelling van 1.050 arbeidsjaren. Dat betekent wel dat de in 2011 doorgevoerde korting op de rijkssubsidie van € 1,4 miljoen niet wordt teruggedraaid, maar onverkort gehandhaafd blijft. Ook betekent dat dat er sinds 2011 geen compensatie meer verstrekt wordt voor de primaire loonkostenstijging o.a. stijging pensioenkosten. Tegelijkertijd werken de bezuinigingen op het werkdeel door op de exploitatie van de Weener Groep. Ook de oude cao blijft van kracht. Het exploitatietekort 2013 komt uit op € 1,8 miljoen, € 0,1 miljoen lager dan 2012. We kunnen € 0,2 miljoen ten laste brengen van de herstructureringsreserve in het kader van de herstructurering SW, de bij de jaarrekening 2011 gevormde voorziening. Per saldo is dan een beroep van € 1,6 miljoen op het fonds integrale afweging nodig. We gaan nog na in hoeverre de vergoeding voor werkzaamheden voor derden kunnen worden verhoogd. Alsdan kan het beroep op het fonds integrale afweging aanvullend met maximaal € 0,1 miljoen worden verminderd. Per saldo is dan een beroep van € 1,5 miljoen op het fonds integrale afweging nodig.

Ons streven blijft erop gericht om het exploitatietekort structureel terug te brengen. Dat willen we op drie manieren bewerkstelligen. In de eerste plaats verwachten we door bundeling van activiteiten van AMSZ met de Weener Groep efficiency-voordelen te realiseren op gebied van organisatie, huisvesting en automatisering. Daarnaast verwachten we door het bundelen van de middelen van de WSW, werkdeel en inkomensdeel effectievere inzet waardoor een beter financieel resultaat gerealiseerd gaat worden. Tenslotte willen we ons beleid van samenwerking met collega-bedrijven in de regio voortzetten en uitbreiden. De vorming van een schoonmaakcoöperatie, waarover u in oktober heeft gesproken, is daar een voorbeeld van. In 2013 zal uw raad verder over deze ontwikkelingen geïnformeerd worden.

Leefbaarheid en veiligheid

Met ingang van 2012 heeft het rijk de doeluitkering voor Leefbaarheid en Veiligheid stopgezet, wat voor de gemeente 's-Hertogenbosch een bezuiniging van bijna € 1,1 miljoen betekent. Uit deze doeluitkering werd een aantal maatregelen op het gebied van preventief veiligheidsbeleid gefinancierd. Bezuinigingen op een veilige woon- en leefomgeving is niet gewenst en past ook niet bij de ambitie van het Coalitieakkoord om in 2014 in alle wijken minimaal 18,4 op de veiligheidsindex te scoren. Daarom hebben we gezocht naar andere mogelijkheden om de preventieve inzet op peil te houden. Voor 2013 is opnieuw het afgesproken escalatiemodel toegepast om te inventariseren in hoeverre binnen de beleidsterreinen deze bezuiniging kan worden opgevangen. Door reallocatie van middelen is voor 2013 incidenteel een bedrag van € 100.000 minder benodigd voor de Sociale programma's. Voor 2013 blijft daarmee een totaalbedrag van € 514.000 nodig uit het fonds integrale afweging. Deze middelen worden ingezet voor Jongerenopvang SMO (€ 83.000), Koppelprojecten (€ 58.000), Sociale programma's in aandachtsbuurten (€ 242.000), Verslaafdenopvang (€ 55.000), Cultuurparticipatie BBS (€ 30.000) en Nazorg CvTB (€ 46.000).

Schuldhelpverlening

Per 1 juli 2012 is de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening in werking getreden. Deze kaderwet schrijft voor dat uw raad een beleidsplan vast stelt voor vier jaar. In november 2011 heeft uw raad bij de begrotingsbehandeling het beleidsplan schuldhelpverlening vastgesteld. U hebt toen gekozen voor

een scenario waarbij we, ondanks het wegvallen van Rijksbijdragen, blijven inzetten op budgetbegeleiding, ondersteuning schuldhulpmaatjes, specifieke aanpak voor eigen woningbezitters met schulden, maatwerk voor bijzondere groepen en preventie op maat blijven verzorgen. Aangezien de besluitvorming over dekking uit het Fonds Integrale Afweging niet meerjarig is toegestaan, heeft uw raad het beleidsplan schuldhulpverlening vooralsnog uitsluitend voor 2012 vastgesteld. De resultaten van dit scenario zijn positief. Daarom zien wij geen aanleiding om het beleidsplan te wijzigen en willen we hetzelfde meerjarige beleidsplan 2012 voortzetten in 2013 onder voorbehoud van financiële dekking. Wij kunnen dezelfde schuldhulpverlening aan onze inwoners alleen bieden met een reparatie op de begroting 2013 vanuit het fonds integrale afweging. Voor 2013 ontstaat een geraamd tekort van € 550.000 bestemd voor de bijzondere groepen, maatwerktrajecten en budgetbegeleiding. Vanwege het wettelijke, onontkoombare kader en de positieve effecten van schuldhulpverlening zullen we deze post vanaf 2014 in de begroting bestaand beleid verwerken.

Extra dotatie reserve frictiekosten in verband met Rijks- en provinciale bezuinigingen op Bossche cultuurinstellingen

Deonlangs bekend geworden besluiten van Rijk, Fonds Podiumkunsten en Provincie laten een onverwacht resultaat zien. Vrijwel al onze organisaties krijgen een (zeer) positieve beoordeling. Hun kwaliteit, uitstraling en betekenis wordt onderschreven. Echter omdat de budgetten te laag zijn krijgen zij toch minder of geen geld. Dat betekent dat er acute knelpunten komen per 1 januari. Binnen onze gemeente gaat het dan om Jeugdtheatergezelschap Artemis, EKWC, Theaterfestival Boulevard, Festival Cement, Festival November Music en Internationaal Vocalisten Concours. Ook de mogelijkheid voor de Toonzaal om zelf te produceren en deze te tonen is beëindigd. Deze organisaties vormen een erg belangrijk deel van onze culturele infrastructuur, niet in de laatste plaats omdat zij allemaal samenwerken met de organisaties die vooral op de stad gericht zijn. Maar zij dragen ook sterk bij aan de kwaliteit en het imago van onze stad, en daardoor aan voorwaarden voor de economische positie. Met alle organisaties, behalve met het EKWC, hebben we ook een subsidierelatie.

De termijn die rest om een transitie te maken naar het werken met de nieuwe uitgangspunten is buitengewoon kort. Rijk en Provincie hebben daarbij een eigen verantwoordelijkheid in termen van "behoorlijk bestuur", hetgeen zij in formele zin ook geregeld hebben (tijdig voorbehoud aangekondigd, enz.). Voor ons als gemeente is er echter het belang dat we een zo sterk mogelijke infrastructuur in onze stad willen houden. We stellen daarom een transitiebudget voor waaruit we de meest acute knelpunten kunnen oplossen en de infrastructuur zo sterk mogelijk houden. Daarbij is het lange termijn perspectief uitgangspunt. Op basis van gedegen plannen, door organisaties aan te dragen, zullen we nadere keuzes maken over toekenningen uit het budget. We ramen het benodigde transitiebudget op € 0,5 mln.

Overige kortingen

De overige kortingen hebben in 2013 nog geen effect op de gemeentelijke begroting. Het betreft specifiek ISV vanaf 2015. Deze legt op basis van het doorlopen escalatiemodel vanaf 2015 een claim van bijna € 0,6 miljoen.

Financiële samenvatting reparatie

Bovenstaande aanvragen leiden in totaliteit tot een claim van bijna € 3,1 miljoen op het Fonds Integrale Afweging.

Reparatievoorstel	(x € 1.000)
Weenergroep	1.500
Leefbaarheid en Veiligheid	514
Schuldhelpverlening	550
Extra dotatie reserve frictiekosten ivm Rijks- en provinciale bezuinigingen op Bossche cultuurinstellingen	500
	3.064

We concluderen dat de benodigde middelen voor reparatie in 2013 substantieel lager zijn dan de beschikbare vrije ruimte. Ook structureel is sprake van een, zij het veel beperkter, overschot. Als rekening gehouden wordt met de claim voor ISV, dan is er zelfs géén ruimte om het incidenteel nieuw beleid van de begroting 2012 te voorzien van structurele dekking. Los van eventuele nieuwe Rijksbezuinigingen, is nu al duidelijk dat op termijn scherpere keuzes gemaakt moeten worden. In 2013 speelt dit nog niet en kunnen de resterende middelen worden ingezet voor incidenteel nieuw beleid.

6.2.2. Nieuw beleid

Inzake het nieuw beleid maken we onderscheid tussen het nieuw beleid dat uw gemeenteraad in zijn vergadering van 12 april 2011 heeft vastgesteld en nieuwe voorstellen.

Conform de afspraken uit het coalitieakkoord is het nieuw beleid waartoe u reeds besloten heeft niet structureel in onze begroting verwerkt. Pas wanneer alle rijkskortingen bekend zijn, willen we structurele keuzes maken. Deze posten vragen in 2013 een bedrag van € 695.000 Een toelichting op deze posten is opgenomen in de bijlage. Vorig jaar is aangegeven dat continuering van dit beleid in 2013 zou vragen om een budget van € 662.000 Het verschil ontstaat doordat een tweetal posten is komen te vervallen, te weten Voedselbank (€ 22.000) en Excessieve onderzoekskosten archeologie (€50.000). Daartegenover staat dat de bijdrage aan het RIEC (€ 77.000) wordt verlengd en dat de bijdrage aan de 5-Sterrenregio Noordoost Brabant is verhoogd (€ 28.000).

De bijdrage aan de Voedselbank kan uit bestaande budgetten worden bekostigd. Op het budget voor excessieve onderzoekskosten wordt nog geen beroep gedaan door particuliere eigenaren.

In totaliteit doen wij u nog acht nieuwe voorstellen voor incidenteel nieuw beleid. Onderstaand lichten we ze toe.

Onderwijshuisvesting

In juni 2008 nam de raad een motie aan met als doel een gymzaal in de binnenstad te realiseren. Hiermee zou het gymnastiekvervoer van de basisscholen in de binnenstad naar andere locaties vervallen, wat ten goede komt aan de onderwijstijd. Na een locatieonderzoek en een niet haalbaar gebleken eerste plan is medio 2009 de locatie Sint Jorisstraat 32 (voormalig veilinghuis Korst & Van der Hoeff) in beeld gekomen voor een gymzaal met commerciële functies in de restruimte. Deze locatie kwam later beschikbaar dan verwacht. Vervolgens trok een potentiële commerciële huurder voor de restruimte zich medio 2011 op het laatste moment terug. Uit nader onderzoek van de locatie blijkt bovendien dat de realisatie van de gymzaal in een compacte omgeving als de binnenstad bouwkundig complexer is dan verwacht en hiermee duurder en later te realiseren is. Momenteel zijn er drie mogelijkheden (varianten) om op de locatie Sint Jorisstraat een gymzaal te realiseren. Het gaat om een kleine gymzaal, een volwaardige gymzaal en een gymzaal met aanvullende ruimten. Voorgesteld is om te kiezen voor een volwaardige gymzaal. Dit vereist een extra onrendabel investeringskrediet van € 1,5 miljoen.

U heeft op 11 september jl. besloten dit krediet te dekken uit de Reserve Onderwijshuisvesting. Zoals u weet is er op termijn al een tekort op deze reserve. De jaarlijkse uitgaven voor onderwijshuisvesting zijn namelijk hoger dan het beschikbare budget. Structureel is sprake van een tekort van ongeveer € 3,5 miljoen per jaar. Als we alle nu voorziene projecten willen uitvoeren, zal dit betekenen dat vanaf 2016 de reserve uitgeput zal zijn. Door vertraging bij de bouw van scholen kan er sprake zijn van onderuitputting kapitaallasten. We houden hier al enigszins rekening mee, maar de realiteit de laatste jaren geeft aan dat dit meer is. Dit kan betekenen dat de reserve iets later negatief zal gaan lopen. Om het bestaande onderwijshuisvestings-programma niet verder onder druk te zetten, stellen we voor om de Reserve Onderwijshuisvesting vanuit het Fonds Integrale Afweging te voeden ter hoogte van de benodigde dekking van € 1,5 miljoen.

Opvangfunctie dak- en thuislozen (Inloopschip en Oranje Nassaulaan)

Op grond van de Wmo is de gemeente verplicht om dak- en thuislozen en verslaafden op te vangen. Dit doen we op twee locaties. De opvang van de niet-verslaafde dak- en thuislozen vindt plaats in Het inloopschip, gelegen aan de Hinthamerstraat 141. De opvang van de verslaafde dak- en thuislozen vindt plaats op de Oranje Nassaulaan. Beide panden zijn eigendom van de gemeente. Om veiligheidsoverwegingen vangen we de verslaafde en niet-verslaafde dak- en thuislozen gescheiden op. Bij gecombineerde opvang is er een groot risico op onrust en agressie binnenshuis en op toenemende overlast voor de omgeving.

De twee panden zijn verouderd, verkeren door het intensieve gebruik in slechte staat en bovendien voldoen ze niet meer aan de eisen die heden ten dage gesteld worden aan brandveiligheid en Arbo. Om de verbouwingen te kunnen realiseren is een totaalbedrag van € 1.494.000 nodig (namelijk € 1.044.000 voor Het Inloopschip en € 450.000 voor de Oranje Nassaulaan).

Beide organisaties kennen ook zelf een groot belang toe aan de gevraagde aanpassingen. Om die reden is een eigen bijdrage gevraagd van 30%: voor SMO van € 300.000 en voor Novadic Kentron van € 135.000. Op het fonds integrale afweging wordt per saldo een beroep van € 1.059.000 gedaan

Doorontwikkeling topsportgebied Maaspoort

Door de provincie is, in het kader van het Sportplan Brabant 2011-2016, een subsidie toegekend aan de gemeente 's-Hertogenbosch om de turnhal van Flik Flak uit te bouwen tot een top trainingsaccommodatie en daar het gebied Maaspoort op in te richten.

In de verdere doorontwikkeling van het turncentrum Flik Flak tot toptrainingsaccommodatie is uitbreiding van de aanwezige ruimten noodzakelijk. Ruimten voor topsporters om te rusten, studeren en te ontspannen. De begeleiding van de topsporters vraagt ook om meer aandacht op sport medisch gebied. Behandelkamers en uitbreiding van de "biomedische" topsportfitness zijn hiervoor noodzakelijk.

De uitbreiding legt door de toename van het aantal gebruikers en bezoekers ook een extra druk op de buitenruimte van het sportgebied Maaspoort. Om de functionaliteit en de toegankelijkheid van het hele gebied Maaspoort te verzekeren, zal de infrastructuur van het hele gebied moeten worden aangepast. De totale kosten van de uitbreiding en herinrichting zijn geraamd op € 4 miljoen. Een voorwaarde voor de subsidietoekenning is dat de gemeente zorg draagt voor 50% co-financiering, derhalve € 2 miljoen. Hiervan is reeds € 1,4 miljoen aanwezig, onder andere de door de Raad vastgestelde middelen voor de (her)inrichting van het buitenterrein en het sportpunt Maaspoort. Daarnaast wordt verwacht dat € 0,1 miljoen bijdragen van derden in de vorm van sponsoring kan worden gerealiseerd. Daarna resteert een tekort van € 0,5 miljoen. Indien geen dekking voor dit bedrag wordt gevonden, wordt door de provincie de subsidietoekenning met een gelijk bedrag verlaagd. Dit betekent dus een verlaging van de totale investering met € 1 miljoen, hetgeen een aanzienlijke aanpassing van het plan betekent. Conform de subsidieregeling dient de uitvoering van de doorontwikkeling van de turnaccommodatie en de herinrichting van de buitenruimte voor 31 december 2016 te worden uitgevoerd.

Verbeteren supportersvoorzieningen stadion De Vliert

De trouwe aanhang van de FC Den Bosch is iedere thuiswedstrijd terug te vinden op de oude vertrouwde Oosttribune van stadion "De Vliert". De supporters voorzieningen aan de oostzijde zijn oud, versleten en voldoen niet meer. De kwaliteit steekt schril af tegen de rest van het stadion. Ondanks dat er in het verleden plannen gemaakt zijn zal vervanging/vernieuwing van de oude Oosttribune en het supportershome nog jaren op zich laten wachten. De Stichting "Met heel mijn Hart", waarin de supporters verenigd zijn, heeft het initiatief genomen om met de bestaande supporters voorzieningen op te knappen. Zij willen onder andere het supportershome op knappen en uitbreiden, sanitaire voorzieningen verbeteren en de tribune en directe omgeving een fris aanzicht geven. De stichting wil dit doen door zelf aan de slag te gaan en samen te werken met de BIM als stadioneigenaar, de B.V.O. FC den Bosch en de gemeente. Om deze opknapbeurt te realiseren is een bijdrage aan Stichting "Met heel mijn Hart" nodig van € 100.000,-.

Boulevard

Tijdens de behandeling van de begroting 2012 verzocht de gemeenteraad het college om de voorgestelde structurele bezuiniging van €100.000 ongedaan te maken. Het college heeft daarop éénmalig dekking gevonden voor een bedrag van € 60.000, zodat nog een bezuiniging van € 40.000 voor het festival resteerde. De structurele bezuiniging is wel blijven staan.

Het festival moest voor 2012 een bedrag van € 340.000 aan inkomstenverlies opvangen (inclusief beëindiging bijdrage "Dynamisch Brabant"). Dit is onder meer gelukt doordat het festival dit jaar éénmalig een bedrag van € 100.000 heeft ontvangen van de Bank-Giro loterij.

Het festival wordt nu, naast de genoemde € 300.000 verminderde provinciale bijdrage, ook nog geconfronteerd met het feit dat het Fonds Podiumkunsten geen subsidie toekent voor de periode 2013-2016, omdat zijn budget ontoereikend is. Dit ondanks een positief advies.

Voor de toekomst zal Boulevard een buitengewoon grote inspanning moeten verrichten om de bijdragen die wegvallen te compenseren en/of de begroting aan te passen. Gezien de omvang van de ontstane taakstelling en de korte termijn, stellen we voor de gemeentelijke bezuiniging van € 100.000 voor 2013 éénmalig te compenseren uit het fonds integrale afweging. Daarmee krijgt het festival meer tijd om te werken aan een passende oplossing voor 2014 en verder.

Merkstrategie 's-Hertogenbosch

De Merkstrategie 's-Hertogenbosch met bijbehorend merklogo is sinds 2012 een feit. Om deze goed te kunnen uitvoeren, is inmiddels een stijlboek ontwikkeld (op welke manier en door wie mag het merklogo gebruikt worden) maar ontbreken de tools nog. Het merk is van, voor en door de stad en dient nu in overleg met stakeholders verder geladen te worden. Met de evenementenorganisaties is hieraan reeds invulling gegeven, van Welkom Thuis tot Bourgondisch 's-Hertogenbosch. Daarnaast is besloten om kruisbestuiving met de "kracht van de stad" te genereren middels een Cultuurcampagne en een campagne "Woonstad". Partners uit beide domeinen hebben reeds kenbaar gemaakt hier actief in te zullen participeren, reden waarom nu werk gemaakt moet worden van advertorials (in print en via social media), radio- & TV-spots en de ontwikkeling van een website. Het totale benodigde budget bedraagt € 50.000

Visie oude tracé Zuid Willemsvaart

In 2011 is omgebogen op de middelen voor het interactief opstellen van een visie voor het bestaande tracé van de Zuid Willemsvaart als vervolg op het proces van de 'Flessenpost' uit 2010. De reden voor de ombuiging was dat er geen sprake was van 'onomkeerbaarheid' bij niet-ingrijpen.

Op verzoek van de raad (15 februari 2011) is de discussienotitie Zuid Willemsvaart opgesteld om voorafgaand aan de actualisering van de Ruimtelijke Structuurvisie inzicht te verschaffen over de achtergronden en (on)mogelijkheden van de invulling van het oude tracé van de ZWV. De discussienotitie heeft geresulteerd in een aangenomen raadsnotie van 11 oktober 2011 waarin onder andere de belangrijke conclusie getrokken wordt dat dempen van het tracé niet aan de orde is. Verder geeft de raadsnotie een aantal uitgangspunten voor de Zuid Willemsvaart welke worden verwerkt in

actualisatie van de Ruimtelijke Structuurvisie. Deze uitgangspunten moeten echter nader uitgewerkt worden om goed in beeld te krijgen welke functies, zowel tal van watergebonden functies als tal van oevergebonden functies wij wensen, op korte dan wel lange termijn, voor de Zuid Willemsvaart. In 2014 is de overdracht van het tracé door Rijkswaterstaat aan de gemeente. Wij zijn dan aan zet voor de inrichting, beheer en onderhoud van het tracé. Dan zal helder moeten zijn welke ambities we hebben voor het tracé. Onze ambities bepalen in grote mate de gebruiksmogelijkheden (recreatievaart, aanlegmogelijkheden, waterbeheer, wonen op het water etc). Daarom wordt op korte termijn een visie opgesteld voor het bestaande tracé Zuid-Willemsvaart die in 2014 moet leiden tot een raadsbesluit. In deze visie willen we een aantal scenario's, voortkomend uit het ideeënboek 'Flessenpost' en duidelijk afgestemd op de uitgangspunten zoals benoemd in de raadsnotie Zuid Willemsvaart, nader laten uitwerken met hun gevolgen voor financiën, mogelijk ruimte- en watergebruik, verkeer et cetera. Procesmatig zal aangesloten worden op het interactieve traject van 'Flessenpost' uit 2010. Het benodigde budget is € 250.000

Reserveren binnen fonds integrale afweging voor het opvangen van onvoorziene ontwikkelingen
 We stellen voor een bedrag van € 198.000 beschikbaar te houden binnen het fonds integrale afweging voor het bewerkstelligen van een zorgvuldige implementatie van bezuinigingen en het opvangen van rijksbezuinigingen. Dit biedt de mogelijkheid om snel op onvoorziene omstandigheden in te spelen.

Financiële samenvatting nieuw beleid

Bovenstaande aanvragen leiden in totaliteit tot een claim van € 4.452.000 op het Fonds Integrale Afweging.

Voorstel nieuw beleid	(x € 1.000)
Incidenteel doortrekken nieuw beleid (zie bijlage)	695
Onderwijshuisvesting	1.500
Opvangfunctie dak- en thuislozen (Inloopschip en Oranje Nassaulaan)	1.059
Doorontwikkeling topsportgebied Maaspoort	500
Verbeteren supportersvoorzieningen stadion De Vliert	100
Boulevard	100
Merkstrategie 's-Hertogenbosch	50
Visie oude tracé Zuid-Willemsvaart	250
Reserveren binnen fonds integrale afweging voor het opvangen van onvoorziene ontwikkelingen	198
	4.452

7. Financiële paragraaf

Samenvattend stellen wij voor de incidentele vrije ruimte ad € 7.516.000 uit de begroting 2013, gereserveerd in het Fonds Integrale Afweging, als volgt bestemmen:

	(x € 1.000)
Weener Groep	1.500
Leefbaarheid en Veiligheid	514
Schuldhelpverlening	550
Reserve frictiekosten ivm kortingen op Bossche cultuurinstellingen	500
Incidenteel doortrekken nieuw beleid (zie bijlage)	695
Onderwijshuisvesting	1.500

Opvangfunctie dak- en thuislozen (Inloopschip en Oranje Nassaulaan)	1.059
Doorontwikkeling topsportgebied Maaspoort	500
Verbeteren supportersvoorzieningen stadion De Vliert Boulevard	100
Visie oude tracé Zuid Willemsvaart	100
Merksstrategie 's-Hertogenbosch	250
Reserveren binnen fonds integrale afweging voor het opvangen van onvoorziene ontwikkelingen	50
	198
	7.516

Burgemeester en wethouders van 's-Hertogenbosch,
De secretaris, De burgemeester,

mr. drs. I.A.M. Woestenberg   mr. dr. A.G.J.M. Rombouts

Bijlagen:

- 1) Toelichting Incidenteel doortrekken nieuw beleid uit begroting 2012

Ter inzage:

De gemeenteraad van 's-Hertogenbosch in zijn openbare vergadering van 13 november 2012;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 02 oktober 2012, regnr. ; 12.0996

gelet op de Gemeentewet;

Besluit

1. Instemmen met de extra voeding van het structuurfonds vanaf 2013 met € 1,7 miljoen. Structurele dekking komt uit het extra dividend Enexis ad € 1 miljoen in 2013 en 2014 en in daaropvolgende jaren € 0,85 miljoen en de totale ruimte van de ombuigingen voor € 0,7 miljoen in 2013 en 2014 en in daaropvolgende jaren € 0,85 miljoen.
2. De beschikbare middelen in het fonds integrale afweging voor 2013 tot een bedrag van
3. maximaal € 7.516.000 incidenteel als volgt in te zetten:
Voor reparatie van Rijksbezuinigingen:
  - a) € 1,5 miljoen voor dekking van het tekort op de exploitatie van de Weener Groep;
  - b) € 514.000 ter compensatie van de Rijksbezuinigingen op de uitkering voor Leefbaarheid en Veiligheid.
  - c) € 550.000 voor dekking van het tekort op schuldhelpverlening 2013
  - d) € 500.000 voor extra dotatie aan de reserve frictiekosten in verband met Rijks- en provinciale bezuinigingen op Bossche cultuurinstellingenVoor incidenteel nieuw beleid:
  - e) € 695.000 voor het incidenteel doortrekken van het nieuw beleid 2012, conform bijlage 1.
  - f) € 1,5 miljoen ter dekking van het tekort op de reserve Onderwijshuisvesting.
  - g) € 1.059.000 voor de opvangfunctie dak- en thuislozen (Inloopschip en Oranje Nassaulaan)
  - h) € 500.000 voor de doorontwikkeling topsportgebied Maaspoot
  - i) € 100.000 éénmalige bijdrage voor de Verbetering van supportersvoorzieningen stadion De Vliert..
  - j) € 100.000 éénmalig bij te dragen aan Festival Boulevard
  - k) € 50.000 beschikbaar te stellen voor de Merkstrategie 's-Hertogenbosch
  - l) € 250.000 voor het opstellen van een Visie oude tracé Zuid Willemsvaart
  - m) € 198.000 beschikbaar houden binnen het Fonds Integrale Afweging voor het opvangen van onverwachte ontwikkelingen.

's-Hertogenbosch,
De gemeenteraad voornoemd,
De griffier,

De voorzitter,

drs. A. van der Jagt

mr. dr. A.G.J.M. Rombouts